

ИКОНОМИЧЕСКИ ИЗВЕСТИЯ

Месечно списание на Варненската Търг.-Инд. Камара

Ст. Чолаковъ.

Селското стопанство и търговския
ни балансъ

РБ 289

335(05)

Селското стопанство е една пъстра комбинация отъ действия: производство на зърнени храни, на маслодайни и влакнодайни растения, на фуражъ, отглеждане на едъръ добитъкъ, на дребенъ добитъкъ, на пчели, домашно предене и тъкане, домашно приготвяне на много произведения, излишнитъ работни ръце отиватъ надничари за полска или фабрична работа и пр. пр. Но, отъ гледището на търговския ни балансъ, сжщността на селското стопанство се очертава чрезъ дветъ си основни прояви: полевъдството и скотовъдството.

Сжщественитъ задачи на селското стопанство се състоятъ: първо, въ засилване и подобряване на производството, за да се подобри прехраната на населението и да се задоволятъ нуждитъ на мѣстната индустрия отъ сурови материали и второ, да се създаде излишекъ за износъ.

Че наистина вътрешната консумация е слаба, личи не само отъ непосредственото наблюдение надъ живота на хората по села и градове. Дори осжжднитъ статистически данни, единствено на които можемъ да се опираме, потвърждаватъ тази мисълъ. Вземамъ за примѣръ само нѣколко типични култури:

1) Пшеница. Презъ 1911 год. сме произвели 1,314,381 тона. Внесли сме 319 тона, а сме изнесли 302,694 тона. За прехраната на едно население отъ 4,337,513 души сж останали 1,012,006 тона.

Презъ 1932 г. имаме производство 1,309,758 тона, а сме изнесли 172,924 тона, тъй че за консумацията на едно население отъ 5,867,100 души сж останали 1,136,834 тона.

Споредъ това, срѣдната консумация на глава презъ 1911 г. е 233'3 кгр., а презъ 1932 г. — 193'7 кгр.

Безспорно, намалената консумация на пшеницата се дължи и на нейното замѣстване съ царевича, съ ечмикъ,

или съ плодове, но също тъй безспорно е, че замъстването съ царевица или ечмикъ е изразъ на една влошена консумация. Много вѣроятно е, обаче, че голѣма частъ отъ населението не успѣва да замъсти пшеницата съ царевица или ечмикъ.

Изчислението на тѣзи срѣдни, както и на следващитѣ, би могло да бжде по-прецизирано, като вземемъ нѣколко години подредъ, за да отстранимъ случайнитѣ колебания, обаче припомнимъ ли си, че рѣдко ни оставатъ запаси отъ стари реколти, особено на разглежданитѣ култури, грѣшкитѣ отъ това единично осрѣдняване ставатъ почти незначителни.

2) Каменна и морска соль. Като вземемъ предвидъ мѣстното производство, вноса и износа, тъй както сж дадени въ статистическия годишникъ, намираме, че срѣдната консумация на глава презъ 1911 год. е 11'950 кгр., а презъ 1932 год. — 10'006 кгр.

3) Захаръ. Ако изчисляваме по сжщия начинъ, намираме, че презъ 1911 сме имали консумация срѣдно на глава 4'442 кгр., а презъ 1932 г. — 4'295 кгр., макаръ че навикътъ и културата на хората сж напреднали.

Поради това, смѣтамъ, че смѣло трѣбва да признаемъ ограничената консумация и да я поставимъ като една отъ основнитѣ проблеми на бждешата ни стопанска и социална политика. Минаването на този въпросъ мимоходомъ е една грѣшка най-малко на българската наука. Разбира се, не оспорвамъ, че консумацията на нѣкои артикули е подобрена — напримеръ на радиопарати, на копринени чорапи и пр. — въпросъ е обаче, дали можемъ да се утешаваме, защото то нѣма нищо общо съ физическото здраве на нашия народъ.

Полевъдство.

Нашето селско стопанство изживѣва тежка криза, главно защото неговото традиционно и масово производство е зърненото. Свѣтовниятъ пазаръ е преситенъ отъ хлѣбни зърнени храни, а нѣма изгледи тѣ да се намалятъ, защото производството имъ въ задокеанскитѣ страни е по-евтинено отъ машината. Поради това, едва ли трѣбва да очакваме повишение на ценитѣ, за да подобримъ чрезъ тѣхъ доходитѣ на селското си стопанство. Независимо отъ това, зърненитѣ храни не поглъщатъ много трудъ, какъвто имаме въ значителенъ излишекъ. Отъ една страна поради тази причина и отъ друга страна поради подобряваната прехрана, значителното на хлѣбнитѣ храни за търговския ни баланс постоянно ще намалява.

По поводъ на последното обстоятелство у насъ се говори за трансформация на земеделското ни стопанство. Подъ трансформация разбираме промѣна на агрикултурната структура, като обръщаме погледитѣ си къмъ две цели: 1) засилване на търговско-индустриалнитѣ растения за смѣтка на зърненитѣ храни или 2) засилване на скотовѣдството и следователно, на фуражнитѣ растения. Така схващана, трансформацията се наблюдава отдавна. Да сравнимъ едно предивоенно петилѣтие съ едно следвоенно:

Срѣдно обработана площъ	1908-1912 г.	1927-1931 г.	
Зърнени храни	2,460,446 хект.	2,577,879 х.	+ 4.8%
Маслени и инд. раст.	25,759 „	148,914 „	+ 478.1%
Варива	68,550 „	73,387 „	+ 7.2%
Картофи	2,958 „	11,637 „	+ 290.6%
Бостани	27,178 „	31,493 „	+ 15.2%
Зеленчуци	10,774 „	12,460 „	+ 15.7%
Фуражни растения	541,290 „	562,344 „	+ 3.9%
Лозя	76,091 „	84,113 „	+ 10.5%
Овощни градини	7,332 „	18,323 „	+ 14.9%
Черничеви градини	2,310 „	4,063 „	+ 75.9%
Розови градини	7,629 „	6,270 „	- 17.8%

Всички показани увеличения сж станали за смѣтка на угарѣта, но както се вижда отъ таблицата, и зърненитѣ храни сж слабо увеличени.

Изглежда, че този е най-правилниятъ пътъ за нашата селско-стопанска трансформация. Когато къмъ края на миналия вѣкъ една тежка аграрна криза смути земледѣлието въ европейскитѣ страни, Англия изостави обработванитѣ си полета за пасища на овцетѣ, Дания се залови съ подобрене на скотовѣдството си чрезъ засилено фуражно производство, а Швейцария се индустриализира.

Безъ да отричаме нуждата отъ една по-силна ориентировка къмъ индустриалнитѣ растения и скотовѣдството, зърненото производство не бива съвсемъ да се занемарява по следнитѣ причини: 1) само разнообразяването на земеделското производство ще погълне по-вече трудъ, още по-вече, че зърненитѣ храни, индустриалнитѣ растения и скотовѣдството изискватъ работа въ различни времена — не се заварватъ; 2) всички споменати произведения сж необходими за вътрешната консумация и 3) до колкото тѣ сжщитѣ излизатъ на свѣтовния пазаръ, почти еднакво могатъ да бждатъ изненадвани отъ свръхпроизводство и низки цени. Това се отнася до месото, яйцата, конопа, лена и пр. Независимо отъ това, не сме оставали съ непродадени храни, нѣма и да оста-

немъ, стига да намираме смѣтка въ цената. Първото условие къмъ тази целъ е да подобримъ плодородието — при голѣмо производство и нискитѣ цени ще бждатъ достатъчни. Въ наша полза е обстоятелството, че консумативнитѣ области сж по-близко до насъ. Въ края на краищата, външно-търговското значение на хлѣбнитѣ храни предполага, а бждащето изхранване на населението ни налага едно подобрене на производствената техника, тъй че да получаваме по-вече зърно отъ 1 декаръ. Но, да повторимъ, търговското значение на хлѣбнитѣ храни остава далечъ задъ значението на другитѣ две категории стоки.

По-голѣмо значение ще има фуражното ни производство — зърно и сѣно. То е необходимо за едно рационално скотовъдство, а и износътъ на фуражното зърно е по-сигуренъ. Това е ечмикътъ, овесътъ и царевичата. Че фуражното ни производство, особено сѣното, е недостатъчно, личи отъ голѣмата спекула съ него презъ последнитѣ години, а сжщо и отъ лошото изхранване на добитъка. Наистина, състоянието на скотовъдството зависи и отъ културата на хората — да отгледватъ добитъкъ и да консумиратъ животински продукти — но зависи главно отъ разполагаемия фуражъ. Засилването на фуражнитѣ растения въ нашето земледѣлско стопанство е отъ твърде голѣмо значение, защото то ще даде възможностъ както за разнообразяването на културитѣ, респективно доходитѣ, тъй и за по-доброто изхранване на добитъка. Сега най-голѣмата частъ отъ нашия едъръ добитъкъ е обреченъ на гладуване, защото главната му храна презъ зимата е сламата, а презъ лѣтото пасе по оскѣдни пасища. Ето защо, каквито и сериозни мѣрки да се взематъ за подобренieto на нашия добитъкъ, всички усилия ще останатъ напраздни, докато не се увеличи количеството на фуража и се подсигури доброто и изобилно хранене на добитъка.

Ако вземемъ предвидъ числото на добитъка въ България — около 4,100,000 глави едъръ добитъкъ и пресмѣтнемъ необходимия му тревистъ фуражъ за една година, ще получимъ, че му е потребно едно количество отъ около 6,000,000,000 кгр. Сегашното производство на този фуражъ е подъ 2,000,000,000 кгр. годишно. Къмъ това трѣбва да прибавимъ, че мѣритѣ, на които нашиятъ селянинъ разчита, за да навакса липсата на фуражъ, сж намаляли отъ 9,188,685 декара презъ 1892-1910 г. на около 3,874,000 декари днесъ. Независимо отъ това, стърнищата се подмѣтатъ и угаритѣ намаляватъ.

При това положение би трѣбвало да имаме едно бързо увеличение на засѣваната съ фуражъ площъ. Въмѣсто това, имаме едно сравнително слабо увеличение.

Това се вижда от следната табличка:

Видове фуражъ	1908-1912 г.	1927-1931 г.
	(срѣдно год.)	(срѣдно год.)
	заета площъ въ хектари	заета площъ въ хектари
Фий, уровъ, бурчакъ	103,493	127,030
Лудо просо	12,344	13,269
Кръмно цвекло	63	1,262
Изкуствени ливади	6,273	22,148
Зелени угари, отъ които се коси сѣно	59,873	85,806
Всичко	182,061	249,515

Въ поединичното разглеждане на трансформационния процесъ къмъ търговско-индустриалнитѣ растения, особено важно значение отбелѣзватъ маслодайнитѣ, влакнодайнитѣ и пр. растения.

Масленитѣ растения (слънчогледъ, рапица, сусамъ и др.) отбелѣзватъ едно постоянно увеличение на засѣваната площъ, но могатъ и трѣбва да бждатъ още засилени, като се иматъ предвидъ следнитѣ съображения:

а) Вътрешната консумация на растителното масло се засилва и измѣства консумацията на внасяното дървено масло. Така, докато презъ 1928 год. сме внесли крѣгло 271 тона дървено масло, презъ 1934 год. сме внесли крѣгло 140 тона.

б) То може да бжде и експортирано било за храна, било за индустриални нужди. Опититѣ съ слънчогледовото масло, и то екстрахираното отъ кюспе, сж насърчителни.

в) Внасяме значително количество ленено семе за производство на безиръ; презъ 1933 год. сме внесли крѣгло 140 тона. Продължаваме да внасяме семе за захарно цвекло — презъ 1928 год. сме внесли крѣгло 542 тона, а презъ 1933 год. крѣгло 115 тона. И тѣзи 115 тона могатъ да бждатъ произведени у насъ.

г) За сега внасяме голѣми количества втвърдени масла за химичната ни индустрия (сапунена и други), които могатъ да бждатъ добивани и у насъ. Така напимѣръ все още продължаваме да внасяме безиръ (ленено масло); впрочемъ, вносътъ е намалялъ отъ крѣгло 728 тона презъ 1928 год. на крѣгло 319 тона презъ 1933 год. Главно за сапунената индустрия и до сега внасяме около 1500 тона палмово и кокосово масла, по-голѣмата частъ отъ които могатъ да бждатъ замѣствани съ втвърдено слънчогледово и памучно масло.

д) Износът на кюспе, респективно шротъ, е всегъга сигуренъ, защото скотовъднитѣ страни се нуждаятъ отъ тази храна.

е) Нашето слънчогледово семе е по доброкачествено отъ романското, тъй че по скоро може да разчита на износъ главно въ Палестиня и съседнитѣ страни.

Засилватъ се и трѣбва да се засилватъ и влакно-дѣйнитѣ растения — памукъ, конопъ и ленъ.

Грамадниятъ вносъ на суровъ памукъ и памучии прежди отежнява търговския ни и платеженъ балансъ и изтъква нуждата отъ засилено и подобро производство на мѣстенъ памукъ. Вносътъ на суровъ памукъ е билъ:

1931 год. — 3,056,099 кгр.

1932 год. — 3,757,929 кгр.

1933 год. — 4,817,397 кгр.

Къмъ тѣзи количества би трѣбвало да прибавимъ и памучнитѣ прежди и платове, чийто вносъ, обаче, полека-лека намалява, понеже се създаватъ мѣстни предачни и тъкачни фабрики. Презъ 1928 год. сме внесли кржгло 7,982 тона разни памучни прежди и 140 тона конци за шевъ, а презъ 1933 год. сме внесли кржгло 3,795 тона прежди и 24 тона конци. И тѣзи количества могатъ и трѣбва да бждатъ намалявани. Сегашното ни годишно производство на суровъ памукъ варира около 2-3 мил. кгр., но може да се повиши двойно и тройно. Подобри ли се качеството на мѣстния памукъ, индустрията ни може да поглъща ежегодно по 7-8 мил. кгр., а домашната индустрия — по 2-3 мил. кгр.

Добитото памучно семе може да бжде преработвано отъ мѣстната индустрия на масло, което, по натагъкъ, ще отиде за индустриални цели; то може и да бжде експортирано.

Сжщо и мѣстниятъ конопъ и ленъ не сж достатъчни за вътрешнитѣ нужди отъ платове, вжжа и пр., та продължаваме да внасяме голѣми количества манила, сизълъ и пр. Пржеда отъ ленъ внасяме срѣдно годишно около 100 тона, а юта, манила и пр. въ следнитѣ размѣри:

година:	1928	1930	1933
а) въ сурово състояние	77.6	96.5	415.9 тона
б) прежда и конци	974.9	1190.2	934.4 тона
в) вжжа, върви и др.	202.—	593	23.7 тона
Общо	1254.5	1346.—	1374.0 тона

Като имаме предвидъ, че 1 декарь конопъ дава срѣдно 80 кгр. влакно, значи, че за технически и пазарно възможното замѣстване на споменатитѣ конопени сурогати съ конопъ

могатъ да се засѣватъ още кржгло 15 хиляди декара. За планинскитѣ райони трѣбва да се препорѣча ленътъ.

Другитѣ индустриални растения — тютюнъ, захарно цвекло и пр. заслужаватъ още по голѣмо внимание. Тютюнътъ е първокласниятъ ни експортенъ артикулъ съ спечелени пазари, а цвѣклото задоволява мѣстната консумация на захаръ и захарни издѣлия. Производството и търговията на тѣзи два артикула налага необходимото урегулиране и организиране, за да се избѣгнатъ евентуалнитѣ кризи.

Нашитѣ тютюни биха могли да бждатъ пласирани и въ Съединенитѣ Щати, стига да се погрижимъ за това. Така напримѣръ, презъ 1932 въ Съединенитѣ Щати сж внесени 5,959,534 кгр. гръцки тютюнъ и 6,377,299 кгр. турски тютюнъ, а само 996 кгр. български тютюнъ. Такова съотношение се наблюдава отъ редъ години насамъ.

Срѣдното годишно производство на захарно цвекло е 1,500 кгр. отъ декаръ, отъ които се добиватъ кржгло 210 кгр. захаръ. Ако можемъ да увеличимъ срѣдната консумация на захаръ отъ 3.5 кгр. на глава, колкото е сега, на 6 кгр., колкото е била презъ 1928 год. и ако можемъ да запазимъ досегашния си износъ — срѣдно годишно по 3,000 тона — ще можемъ да пласираме едно годишно производство отъ около 35-36 мил. кгр., за които сж необходими кржгло 165-170 хиляди декара съ цвекло. Така ще създадемъ по-голѣми и редовни доходи за селското стопанство.

Отъ варивата най-голѣмо внимание заслужаватъ фасулътъ и лещата. Въ сжщностъ, производството имъ не е слабо, обаче сж качествено несортирана и неподредена стока. Най-често нашиятъ фасулъ отива въ френски и италиански пристанища, кждето се сортира и преекспортира като френска или италианска стока.

На лозарството, овощарството и градинарството трѣбва да се обрѣща настойчиво внимание, понеже сж необходими за по-доброкачественото изхранване на населението и сж доходоносенъ експортенъ артикулъ. Поради климатическитѣ ни особености, нашето грозде и плодове иматъ специфични качества, незастрашавани отъ чужда конкуренция на европейскитѣ и други пазари (напримѣръ въ Египетъ и съседнитѣ му области). До каква степенъ не можемъ добре да стопанисваме лозарството си, личи отъ факта, че внасяме голѣми количества тригия. Презъ 1933 г. сме внесли кржгло 122 тона и то половината отъ Югославия.

Скотовѣдство

До тука ставаше дума за полевѣдната форма на селскостопанския поминѣкъ. Да кажемъ нѣщо и за скотовѣдството, защото то е нераздѣлно свързано съ полевѣдството.

Домашният добитък е съпътствувал човъка неразделно въ целия му живот още от самото начало, когато той, човъкът, е почнал да води по-заседнал живот. Добитъкът е помагал на човъка при обработката на почвата, служил му е и сега служи като превозно средство, дава валъ е и дава млъчна и месна храна на човъка, доставя вълна и кожи за неговото облъкло и обувки, използва грубитъ храни отъ стопанството и тревата отъ пасищата, дава тора за нивитъ и пр.

Следъ войната се забелязва едно засилване на консумацията на месо и на другитъ хранителни продукти отъ животински произходъ. Това увеличение става не само въ другитъ страни, а и у насъ и то доста бързо. Отъ малкото сведения, които имаме за 13 окръжни градове, се вижда, че въ единъ периодъ отъ 1921:1925 г., се падатъ сръдно годишно около 33'137 месо на глава. За сжитъ градове, презъ годинитъ 1926-1929 количеството на консумираното месо достига до 36'968 кг. сръдно на глава. Добитото въ кланицитъ на сжитъ градове месо възлиза на 18,463,161 кг. за времето отъ 1921-1926 г. Количеството на това месо за 1926-1929 год. достига цифрата 23,295,165 кг. Тръбва да отбележимъ, че това е само количеството месо, минало презъ ветеринаренъ надзоръ. Вземемъ ли се подъ внимание факта, че има и друго, предимно агнешко и свинско месо, консумирано презъ известни традиционни дни, безъ да минава подъ ветеринаренъ надзоръ, картината добива съвсемъ другъ видъ. Ние сжщо така не знаемъ и онова количество месо, което селенитъ консумиратъ.

По скотовъдството си нашата страна е останала твърде назадъ, въ сравнение съ другитъ по напреднали въ стопанско отношение страни. Това се вижда отъ следната таблица, въ която имаме данни за едрия рогатъ добитък и която включва страни, близки до насъ, било, по голъмината на повърхността, било по стопанската си структура.

Едъръ рогатъ добитъкъ		Отъ него крави
Австрия	— 1931 — 2,313,000	52'2%
Белгия	— 1931 — 1,768,000	52'7%
Дания	— 1932 — 3,294,000	53'6%
Естония	— 1932 — 692,000	63' -%
Югославия	— 1931 — 3,913,000	44'8%
България	— 1926 — 2,265,000	24'3%

Заслужава да се подчертае обстоятелството, че у насъ процентътъ на кравитъ е много по-малъкъ, отколкото у другитъ държави, помъстени въ таблицата. Още отъ тука може да се догажда, че и млъчните продукти отъ нашия

добитъкът ще бждат въ по-ограничени размѣри. Като вземемъ предвидъ, че у насъ една частъ отъ кравитѣ се използвава за работа, ще се получи, че само около 10—15 на сто отъ нашиятъ едъръ рогатъ добитъкъ се използва като продуктивенъ, а всичкиятъ останалъ — като работенъ. Като се вземе предвидъ, освенъ това, че нашиятъ добитъкъ стои далечъ по-назадъ по качество, отколкото добитъка въ взетитѣ за сравнение държави, ясно е да се разбере, колко много нашето скотовѣдство е изостанало назадъ въ всѣко отношение. Дребниятъ характеръ на селското ни стопанство не само допуска, но и налага отгледването на добитъка, защото разполага съ изобилна, дори излишна работна ржка, а за работенъ добитъкъ би трѣбвало да се предпочита рогатиятъ, защото не е необходима бързината на коня. При това дава и месо и млѣко. Конетѣ могатъ да се препоржчатъ за по-едритѣ селски стопанства, надъ 100 декара, въ който случай ще бждатъ достатѣчни и за нуждитѣ на армията. Машинизирането на земледѣлието отъ калибъра на задокеанското е за насъ вредно, не толкова защото машината измѣства работни ржце, които тамъ получаватъ надница, а у насъ сж семейни членове, а защото машината измѣства добитъка, който ще играе по-голѣма роля за нашия бждащъ търговски балансъ.

Живъ рогатъ добитъкъ изнасяме за източния срѣдиземноморски басейнъ и можемъ да изнасяме по-вече, стига да организираме търговскитѣ си вѣръзки съ Палестина, Гърция и пр. Имаме да се справяме главно съ конкуренцията отъ страна на Романия и Кипъръ. Сжществено значение въ това отношение има желѣзопжтниятъ и морскиятъ транспортъ.

Свини изнасяме главно за о-въ Малта, а можемъ да изнасяме още по-вече, стига да си дадемъ смѣтка главно за срѣбската конкуренция. Ако пъкъ възприемемъ датския начинъ за производство на беконъ, ще можемъ да изнасяме свинско месо и въ Западна Европа. Все пакъ, точно по отношение на свинското месо не бива да си правимъ голѣми илюзии) защото митническитѣ пречки на Англия и Германия които сж главнитѣ импортьори, спжнаха дори датския износъ и то до такава степенъ, че миналата година правителството на Дания се е видѣло принудено да откупи и убие хиляди глави свини. Ако чрезъ рафиниране извадимъ киселинитѣ и водата отъ нашата свинска масъ, ще конкурираме и съ Съединенитѣ Щати, които държатъ пазаритѣ (депа) въ Рига, Стокхолмъ и пр.

Много по-внушителенъ е и може да бжде износътъ на птици — живи и заклани. Странитѣ, за които изнасяме (Германия, Италия и др.), представляватъ широкъ пазаръ, тъй че можемъ да се надяваме за още по-голѣмъ износъ, стига да го

организираме. Въ статията си „Преимущества и недостатъци въ износа на живи и заклани птици“ (спис. Хладилно дѣло, 1934 бр. 3) г. д-ръ М. Йордановъ препоръчва износъ на заклани птици. Разсжденията му сж отъ голѣмо значение за търговския ни балансъ, за това ще се помжча да ги резюмирамъ: До 1928 година имаме изключително износъ на живи птици. Въ сжщата година започна дейността си Итало Българското дружество на гара Левски и отъ тогава ежегодно износътъ на заклани птици се увеличава. Има обективни причини, които правятъ износа на заклани птици по-удобенъ. Касаетъ се за разходи, загуби и рискъ, които се търпятъ при износа на живи птици и които при износа на заклани птици липсватъ или сж намалени.

Едно сравнение на разходите, риска и загубите при двата вида износъ, на вагонъ, дава следната картина:

Износъ на живи птици	Износъ на заклани птици
1) Умирения при транспорта 120-150 парчета	1) Н ъ м а
2) Разходи за придружвачъ отъ 5,000 до 6,000 лв.	2) Н ъ м а
3) За храна — царевица около 1,200 кгр. на вагонъ — до 4,000 лв.	3) Н ъ м а
4) 4,500 — 5,000 парчета въ единъ вагонъ	4) 9,000 — 9,500 парчета въ единъ вагонъ
5) Навло на вагонъ по чуждите желѣзници и чуждестранни линии еднакво.	
6) Рискъ отъ поява на епизоотии	6) Н ъ м а
7) Различие въ вносните мита и амбалажа, които сж по не- благоприятни за износа на заклани птици.	
8) Ветеринарно-полицейски, затруднения по-голѣми при из- носа на живи птици, отколкото на заклани птици.	
9) Н-е.	9) Изисквагъ хладиленъ вагонъ, каквито нѣмаме, та зае- маме отъ чужди ж. п. ад- министрации.

Съвокупността отъ общо по-благоприятните условия, при които се поставя износътъ на заклани птици, довежда именно до бързото повишаване на този износъ.

Сжщинското значение на скотовъдството се състои въ производството и износа на животински продукти. Такива сж месото, млѣкото, сиренето, яйцата, вълната и пр. Трѣбва да признаемъ, че вътрешната консумация на месо, млѣко, сирене и яйца все още е слаба — недостатъчна за подържане на една здрава физика и психика на нашия народъ. Дължи се

не само на по-слабата култура, но и на слабите доходи, поради което селянинът се принуждава да продава. Консумацията на тези артикули трябва да се увеличи, за което пък следва да се организира производството и доставката. Свърху това трябва да изнасяме — толкова по-належащо става засилването на производството.

Млѣко не само не изнасяме но и внасяме въ кондензирано състояние. Износът на сирене и кашкавалъ се развива добре и има още по-добри изгледи, стига да организираме транспорта и търговията поне до степенята на сръбския (хладилници, антрепозити и пр.) Поради климатическите ни особености, нашият кашкавалъ притежава най-добър вкус и може да измести сръбския и турския главно отъ египетския пазаръ. Презъ последните години сме изнесли следните количества:

	1931 год.	1932 год.	1933 год.
сирене кгр.	190,357	71,085	61,480
кашкавалъ кгр.	1,229,820	1,108,637	1,108,074

Изобщо, млѣчното ни стопанисване е сравнително най-изчерпателно разгледано отъ д-ръ М. Йордановъ въ спис. „Стопанска мисль“, год. IV, кн. II. Данни за количеството произведено млѣко въ България могат да се добиятъ по два начина: 1) чрезъ установяване на срѣдната млѣчност на отдѣлните видове домашни животни и 2) чрезъ обхващане на консумираното млѣко, срѣдно на глава. Първиятъ отъ тези два начина може да разчита на по-голяма точност, още по-вече, че е известенъ броятъ на отдѣлните видове дойни животни. Този брой за 1926 год. е билъ:

крави	биволици	овце	кози
490,000	148,000	5,630,000	625,000

Като приемемъ най-низката въброятна срѣдна млѣчност за крава—по 400 литри, за биволица по—500 литри, за овца по—35 литри и за козата по—60 литри, излиза следната смѣтка: 490,000 крави по 400 литри срѣдно годишно, даватъ 183,600,000 литри, 148,000 биволици по 500 литри срѣдно годишно даватъ 74,000,000 литри; 5,630,000 овце по 35 литри даватъ 197,050,000 литри и 625,000 кози по 60 литри даватъ 39,500,000 литри или всичко 504,150,000 литри млѣко. Ако се базираме на срѣдните млѣчности за отдѣлните видове дойни животни по области, така както тѣ сж дадени отъ областните ветеринарни лѣкари, картината взема малко по другъ видъ. Такова пресметане по отдѣлно за всѣка област и събрано за цялата страна, дава годишно производство на млѣко около 935,640,000 литри. Колкото и данните по области да сж пресилени, все пакъ тѣ сочатъ, че срѣдните млѣчности, при-

ети за цѣлата страна, могатъ значително да се повишатъ. Като най-вѣроятнo, авторътъ приема срѣдната млѣчностъ при кравитѣ по 500 литри годишно, при биволицитѣ по 600, при овцетѣ по 40 и при козитѣ по 100. По този начинъ годишното производство въ България би достигнало около 600 милиона литри. При едно подобрене на млѣчността производството на млѣко би могло да достигне до 800-900 милиона литри. Въ такъвъ случай ще има за износъ, ще има и за подобрена вътрешна консумация.

Обещаващо е и яйчарското ни стопанство. По стойностъ износътъ на яйца заема второ мѣсто следъ износа на тютюнъ — движи се отъ кръгло 850 до 450 милиона лева годишно.

Количеството на този износъ е:

1931. год.	1932 год.	1933 год.
22,368,460 кгр.	18,803,911 кгр.	15,670,269 кгр.

Намалението се дължи главно на несвоевременната организация на износа — клирингови, компенсационни и общи търговски спогодби. Едно отъ главнитѣ условия за подобрене на износа на яйца е запазването имъ въ хладилници. Тамъ могатъ да останатъ по 6-9 месеца и да бждатъ експортирвани презъ зимнитѣ месеци, когато изобщо прѣснитѣ яйца намаляватъ.

Заслужава да се спомене, че изнасяме и кости, рога и копита въ значителни количества и че можемъ и трѣбва да изнасяме още, стига да се тури край на неорганизираното и разхищено стопанисване на това богатство. Изнесли сме:

1932 год.	1933 год.
2,561,570 кгр.	973,495 кгр.

Освенъ за износъ, коститѣ, рогата и копитата служатъ за добиване изкуствени торове, отъ които нашето земедѣлие ще се нуждае все по-настойчиво, понеже сама почвата не ще издържи едно постоянно интензивизиране на реколтитѣ. Затова сме внасяли изкуствени торове и още продължаваме да внасяме. Вносътъ е билъ:

1930 год.	—	крѣгло 141 тона
1931	„ — „	86 „
1932	„ — „	51 „
1933	„ — „	52 „

Отъ копитата се произвежда туткалъ, какъвто сме успѣли да изнасяме въ значителни количества — срѣдно годишно по 120—150 тона.

Най-лошото е, че продължаваме да внасяме нѣкои животински продукти, и то въ голѣмо количество, вмѣсто да се заемемъ съ засилване на производството имъ и съ подоб-

рение на качеството имъ не само да задоволимъ вътрешнитъ си нужди, но и да изнасяме. Така, вносътъ на кожи и издѣлията имъ е билъ:

1932 год.

1933 год.

2.453.143 кгр.

1.612.573 кгр.

Отъ това количество само около 5% сж издѣлия, останалото сж сурови или сушени говежди или биволски кожи.

Вносътъ на обикновена вълна — прана непрана или влачена е — билъ:

1932 год.

1933 год.

2.364.558 кгр.

1.184.499 кгр.

Вносътъ на вълнени преди е достигналъ кржгло 666 тона презъ 1932 год. и кржгло 347 тона презъ 1933 год. Вносътъ на платоветъ е билъ съответно 31 тона и 9 тона.

Като вземемъ предвидъ, че се нуждаемъ отъ кржгло 8 мил. кгр. памукъ годишно, че не всъкога атмосферата благоприятствува една добра и повсемѣстна памучна реколта и, най-после, че коприната може да се котонизира, стигаме до заключението, че пашкулното ни производство отъ кржгло 1.805 тона срѣдно годишно за петилѣтието 1928—1932 е недостатъчно. Отъ него сме изнесли кржгло 520 тона годишно. Остатъкътъ отъ кржгло 1.285 тона е отишелъ почти изключително за домашни нужди. Памучната ни индустрия би могла да погълне поне 1.500 тона, въ какъвто случай би трѣбвало да удвоимъ производството на пашкули, още повече, че бубарството поглъща труда главно на деца и старци—въобща на лица, които не отиватъ на полска работа.

Заслужава по-голъмо внимание и пчеларството. Презъ петилѣтието 1929—1932 год. сме добили срѣдно годишно по 1.933 тона медъ и 77 тона восъкъ. Медъ не сме внасяли, макаръ да е недостатъченъ за вътрешната консумация, но восъкъ сме внасяли въ значителни количества — срѣдно по 156 тона презъ петилѣтието 1929—1933 година. Пчеларството е единъ отъ тъй нареченитъ дребни странични отрасли на земледѣлското стопанство. У насъ то се упражнява най-често отъ по-събуденитъ и трудолюбиви селяни, както и отъ учителитъ и свещеницитъ, които, покрай главното си занятие, сж си обзавели и земледѣлско стопанство. За единъ земледѣлецъ-стопанинъ, или за единъ дребенъ чиновникъ или занаятчия отъ провинциалнитъ градове, особено тамъ кждето има благоприятни условия за отгледването на пчелитъ, пчеларството е отъ значение не само за това, че доставя отлична храна за самото семейство, но защото дава на сжщото и едно добавъчно приходно перо.

Заслужава да се отбележи, че не използваме добре и рибното си богатство. При толкова много рѣчни, блатни

и морски води, още продължаваме да внасяме голъми количества прѣсни и солени риби. Презъ 1933 год. сме внесли 801.494 кгр. и презъ 1933 г.—337.764 кгр. Намалениятъ вносъ презъ 1933 год. се дължи не на наситената консумация, а на ограниченията на вноса. Въ Черно море се риболовства главно презъ пролѣтѣта и есенѣта. Въ Дунавъ не се риболовства само при замръзване на водитѣ. Голъма частъ отъ наловената риба не може да стигне до консумацията, понеже се разваля. Необходими сж хладилници, чрезъ които наловената риба може да се изнася на пазаря последователно. Въ връзка съ сжщия въпросъ, уредникътъ на университетската морска станция предлага, щото Варненското езеро да се обърне на единъ голъмъ рибникъ, като се използватъ остатъцитѣ отъ кланницата.

Пиретрумъ

За пиретрума може да се говори въ връзка съ идеята за трансформация на земледѣлието ни. Пиретрумътъ служи за приготвяне на различнитѣ насекомоизтрѣбителни препарати. Въ желанието си да запознаемъ читателитѣ съ развитието на тази култура въ Япония, която по настоящемъ е най-голѣмиятъ производителъ на пиретрумъ, по-долу даваме въ преводъ една статия, печатана въ едно отъ най-крупнитѣ рекламни японски списания.

Развитието на пиретрумовата култура е свързано съ дългата история на единъ японецъ, който е преминалъ презъ най-голѣми трудности и е направилъ отчаяни опити за да задоволи и постигне амбицията си.

Презъ м. януарий 1886 год. Иейчиро Юейяма е билъ снабденъ отъ директора на една американска компания, занимаваща се съ вносъ на растения въ Американскитѣ Щати, съ семена отъ пиретрумъ. При връщането си въ Япония, Юейяма е направилъ всичко възможно да насърди култивирането на пиретрума, като допълнителенъ обектъ на земледѣлското население. Съ раздаването на семена на производителитѣ, той слага и началото въ развитието на тази култура. Селянитѣ, обаче, бидейки съвършено невежи относно реалната стойностъ на пиретрума, сж се подавали трудно на неговата агитация, поради което и резултатътъ е билъ нищоженъ. Неговитѣ настойчиви усилия, въ края на краищата, сж се увѣнчали съ успѣхъ. Но, чувствителенъ напредъкъ се е получилъ, едва следъ като е било започнато интензивно култивиране на пиретрума въ Хокайдо. Фактически днесъ 50 на сто отъ цѣлото японско производство произхожда отъ Хокайдо.

Насърдчителното въ култивирането на пиретрума е неговата лека приспособимост къмъ различнитѣ климатически условия. Пиретрумътъ произхожда отъ особенъ видъ диви цвѣта, растящи въ студени мѣстности, но предпочита пѣсьчливитѣ почви съ сухъ въздухъ. Наклоненитѣ мѣста обикновено сж най-идеалнитѣ за неговото култивиране.

Освенъ производството на пиретрума, Юйейама е замислилъ и стриването на цвѣта му въ прахъ и производството на насекомоизтрѣбители.

За целта той построява специална мелница. Много естествено е, че отъ гледна точка на съвременната техника това производство е било поставено на крайно примитивни начала. Все пакъ, Юйейама има тази заслуга, че благодарение на неговитѣ неуморими усилия се е започнала употребата на праха противъ насекомитѣ.¹⁾

Трудно е да се опредѣли точно какво количество пиретрумъ се консумира въ свѣта. Приблизителна представа за тази консумация ще имаме, ако вземемъ предвидъ годишното свѣтовно производство и международната търговска статистика. Цѣлото производство на пиретрумовъ цвѣтъ въ Япония възлиза на около 5,250,000-6,000,000 кгр. Отъ това количество сръдно се изнася около 4,750,000 кгр. въ форма на изсушенъ цвѣтъ. Освенъ това, изнася се около 1,500,000 кгр. пиретрумъ, стритъ на прахъ. Прахътъ отъ стѣблата на пиретрумътъ, който са изнася главно за Китай и за островитѣ въ Южно-Китайското море, сжщо възлиза на около 1,875,000 кгр. Въ Япония годишно се консумира около 2,250,000 кгр. пиретрумовъ цвѣтъ и стѣбла, отъ които 1,500,000 кгр. се употребява за специални ароматизирани пръчки и 750,000 кгр. за насекомоизтрѣбители.

Износътъ отъ Япония на прахъ отъ пиретрумъ започва въ 1897 год. по искане отъ Америка. Японското производство е било намѣрено по-добро по качество и много по-евтино, като по такъвъ начинъ е превъзхождало всички други производства.

Пиретрумътъ се предлага на международния пазаръ въ следнитѣ видове; изсушенъ цвѣтъ, прахъ отъ пиретрумовъ цвѣтъ и противонасекомни ароматизирани препарати.

Износътъ отъ Япония презъ последнитѣ 10 години е билъ следния:

Години	Изсушенъ цвѣтъ	Прахъ	Препарати
1925	3,341,880	256,080	—
1926	3,980,880	294,180	—
1927	4,101,540	481,920	—
1928	6,272,880	569,880	660,840

¹⁾ Този прахъ у насъ е известенъ подъ името „Далматински прахъ“

1929	4,992,960	599,920	759,900
1930	3,599,820	681,600	802,800
1931	2,630,700	731,100	979,920
1932	5,680,680	545,880	736,020
1933	5,088,480	548,940	716,340
1934	5,631,000	684,730	930,900

Стойността въ йени на този износ се движи от кръгло 6 до 8 милиона йени годишно.

Най-големия консуматоръ на пиретрумъ сж Съединенитѣ Щати, като голѣмата частъ отъ експорта става главно отъ Кобе. Въ последнитѣ години една частъ отъ износа става отъ Отару. Фактически обаче, всички сдѣлки се сключватъ отъ Американскитѣ фирми или тѣхнитѣ агенти въ Кобе, въ по-вечето случаи презъ месецитѣ февруарий и мартъ и то за бъдещето производство.

Днесъ за днесъ свѣтовниятъ пазаръ на пиретрумъ се диктува отъ Япония, съ малкото изключение на Югославия. Общото производство на последната обаче, е твърде незначително въ сравнение съ това на Япония. Освенъ Съединенитѣ Щати, както посочихме по-горе, най-главнитѣ вносители на пиретрумъ сж: Хонконгъ, Англия, Франция, Италия и Канада.

Най-добриятъ купувачъ на прахъ отъ пиретрумъ и на ароматизиранъ насекомоизребителъ (направенъ въ форма на пръчици, които се палятъ) е Китай, който преди 1931 г. е консумиралъ 40 на сто отъ изнесенія прахъ и 20 на сто отъ изнесенитѣ препарати. Следъ тази година започва едно намаление въ износа на пиретрумъ за Китай, което се дължи главно на срещу Японския бойкотъ, започналъ въ 1932 год. За смѣтка на това намаление има, обаче, едно чувствително увѣличение въ износа къмъ Холандска Индия и островитѣ на Южно-Китайското море.

Въ Хокайдо се сѣе особенъ видъ пиретрумъ, по-добъръ по качество и се товари обикновенно между юлий и октомврий, до като, обикновенното качество се товари презъ януарий и февруарий.

Забелязвайки тенденция отъ страна на известни износители да понижаватъ качеството на този артикулъ, Японското правителство не позволява експорта му безъ удостоверение за качеството като по такъвъ начинъ се гарантира по-вече отъ 0.9 на сто отъ общото съдържание на пиретринъ.²⁾

Преди износа стоката се подлага на щателна проверка отъ страна на властитѣ, като срѣдното качество за известенъ сезонъ се взема като стандартно.

(Изъ „The Japan Exporter“.)

Превелъ А. П.

²⁾ Отъ направенитѣ опити се указва, че посетия въ Варненско пиретрумъ дава 1.62 на сто отъ общото съдържание на пиретринъ.

Д. Г.

Една предварителна характеристика на външната ни търговия презъ 1935 година.

Споредъ предварителнитѣ сведения на Главната Дирекция на Статистиката, вносътъ и износътъ ни презъ 1935 г. — взети по стойността на размѣненитѣ стоки — сж се увеличили въ сравнение съ вноса и износа презъ 1934 год. Увеличението е станало тъй, че търговскиятъ балансъ е приключенъ съ едно активно салдо отъ 244.4 мил. лв. срещу 287.4 мил. лв. — за 1934 год. Намалението на активното салдо съ 43 мил. лв. спрямо 1934 год. се дължи на по силното увеличение на вноса. Докато стойността на вноса презъ 1934 е 2 милиарда и 247 мил. лв., презъ 1935 год. тя е 3 милиарда и 9 милиона лв. — увеличава се съ кржгло 34%. Износътъ презъ 1934 година е равенъ на 2 милиарда и 535 милиона лв., за да нарастне на 3 милиарда и 253 милиона лв. за 1935 год.; нарастването на износа е кржгло 28%.

Положението на вноса по категории на най-важнитѣ внесени стоки е следното:

Внесени стоки по категории	Презъ 1935 г. (въ милиона лева.)	Презъ 1934 г. (въ милиона лева.)	Презъ 1935 г. е по-мече + или по-малко — (въ милиона лева)
1) Текстилни материали и издѣлия отъ тѣхъ.	703	756.6	— 53.6
2) Метали и издѣлия отъ тѣхъ; руди разни	597.2	388.7	+ 208.5
3) Машини (двигатели индустриални и земледѣлски), музикални инструменти, апарати и оржжия	581.5	244.4	+ 337.1
4) Желѣзопжтни и и трамвайни вагони, автомобили, коли и плавателни сждове	220.6	30.2	+ 190.4
5) Химически произведения	130.7	98.1	+ 32.6
6) Смоли, гуми, минерални масла, лепила и издѣлия	110	107.2	+ 2.8
7) Вещества за джбене и боядисване; бои и лакове.	108.1	107.4	+ 0.7
8) Материали за хартиена индустрия и произведения отъ тѣхъ.	98.8	91.8	+ 7
Сборъ	2549.9	1824.4	+ 725.5
Общъ вносъ	3008.9	2247.4	

1085/68

Разгледанитѣ групи стоки заематъ почти 85% отъ цѣлия вносъ презъ 1935 година срещу крѣгло 83% презъ 1934 година. Само вносътъ на текстилнитѣ материали и издѣлия стъ тѣхъ, които заематъ 23% отъ общия вносъ, изпитватъ едно благоприятно намаление съ 7%. Вносътъ на всички останали категории е увеличенъ спрѣмо 1934 год. Най-голѣмо абсолютно увеличение показва вносътъ на машини, апарати и др. (съ 337 милиона лева, или 146%). Следватъ вносътъ на металитѣ и издѣлията имъ (съ 208.5 милиона лева, или 54 %); вносътъ на вагони, автомобили и др. (съ 190 милиона лева, или 631%) и вносътъ на химически произведения (съ 32.6 милиона лева или 33%). Вносътъ на последнитѣ три категории стоки е увеличенъ слабо, а и самитѣ тѣ заематъ сравнително по-малка частъ отъ общия вносъ.

Следната сравнителна таблица ще покаже какъ се е измѣнилъ износа на най-важнитѣ стоки, които сж изключително земеделски и скотовѣдни произведения:

Изнесени стоки	Презъ 1935 г. (въ милиона лева)	Презъ 1934 г. (въ милиона лева)	Презъ 1935 г. е по-вече + или по-малко — (въ милиона лева)
1) Суровъ тютюнъ	1384.1	982	+ 402.1
2) Яйца	401.4	341.4	+ 60
3) Грозде прѣсно	248.5	139.8	+ 108.7
4) Слънчогледово семе	117.5	30.7	+ 86.8
5) Домашни птици заклани	113.5	86.3	+ 27.2
6) Сурови кожи: овчи, агнешки и ярешки	95.3	108.5	— 13.2
7) Зърнени храни	78.2	255.8	— 177.6
8) Бобъ	63.1	44.7	+ 18.4
9) Млѣчни произведения: масло, сирене и кашкавалъ	54.7	35.1	+ 19.6
10) Едъръ рогатъ добитѣкъ	53.1	53.2	— 0.1
11) Рапица	49.3	11.3	+ 38.3
Сборъ	2.659	2088.8	+ 570.2
Общъ износъ	3.253.3	2534.6	

Изброенитѣ категории стоки взематъ 81.7% отъ цѣлия износъ презъ 1935 година срещу 82.4% презъ 1934 година. Общо износътъ имъ е нарастналъ съ 27.3% спрѣмо 1934 година. Суровиятъ тютюнъ представлява 42.5% отъ цѣлия износъ презъ 1935 год., като е изпиталъ едно увеличение отъ 40.9% спрѣмо 1934 година. По-голѣмина въ из-

носа следъ суровия тютюнъ идватъ: 1) яйцата — 123% отъ износа и съ 176% увеличение спрѣмо 1934 година. 2) прѣсното грозде — 77% отъ износа съ 77% увеличение спрѣмо 1934 година. Останалитѣ стоки заематъ по-малки части отъ общия износъ, но нѣкои отъ тѣхъ, напримѣръ слънчогледовото семе участва въ износа съ 36%, а изпитва увеличение 280% спрѣмо 1934 година. Незначително намаление показва износътъ на едъръ рогатъ добитѣкъ. По-чувствително е намалялъ износътъ на сурови кожи. Износътъ на зърненитѣ храни е спадналъ съ крѣгло 70 на сто спрѣмо 1934 год. Това спадане се дължи на почти спрѣлия износъ на царевица. И наистина, докато износътъ на царевица презъ 1934 год. е 181.8 милиона лв. или 70 на сто отъ изнесенитѣ зърнени храни за сѣщата година, презъ 1935 год. той е едва 7.9 милиона лв. Отрадното е, че е засиленъ износътъ на плодове, на животински произведения и на маслодайни растения — точно къмъ които се стреми и една идея за трансформация на нашето земеделско стопанство.

Състоянието на търговията ни съ нѣкои по-значителни държави е показано въ следната таблица:

	1935 година			1934 година		
	въ милиона лв.		остатѣкъ	въ милиона лв.		остатѣкъ
	износъ	вносъ		износъ	вносъ	
Германия	1562.3	1610.4	— 48.1	1082.9	901.6	+ 181.3
Италия	285.3	94.1	+ 191.2	232.8	176.2	+ 56.6
Чехословакия	223.9	293.9	— 70	90.6	85.1	+ 5.5
Австрия	148.5	192.8	— 44.3	134.9	107.1	+ 27.8
Англия	142	141.2	+ 0.8	52.8	142.9	— 90.1
Швейцария	93.4	161.1	— 67.7	121.9	132.5	— 10.6
Египетъ	109.6	14.4	+ 95.2	97.7	13.3	+ 84.4
Унгария	77.7	53.3	+ 24.4	11.3	22.8	— 11.5
Полша	68.2	35.6	+ 32.6	40.4	46.6	— 6.2
Палестиня	67.3	4.5	+ 62.8	50.4	2.6	+ 47.8
Франция	60	42.6	+ 17.4	52.8	85.6	— 32.8
Дания	55.5	1.5	+ 54	58.6	0.7	+ 57.9
Швеция	36.7	11.9	+ 24.8	8.8	14.8	— 6
Гърция	32.3	13.8	+ 18.5	18.3	21.3	— 3
Романия	9.7	94	— 84.3	18.7	95.2	— 76.5

Германия заема първо мѣсто по значението си за нашата външна търговия: 53.5% отъ вноса и 48% отъ износа ни. Въ сравнение съ 1934 год. вносътъ отъ Германия е нарастналъ съ 78.6%, а износътъ ни за Германия — съ 44.2%.

Следъ Германия, но значително назадъ, идва Италия. За нея сме изнесли стоки за 285.3 милиона лева срещу 232.8

милиона лв. през 1934 година. Този износъ заема 8.8% отъ цѣлия ни износъ. Чехословакия има трето мѣсто въ износа ни — 223.9 милиона лв. срещу 90.6 милиона лв. за 1934 г. или събѣтнато процентно, износътъ за Чехия през 1935 година е нарастналъ съ 146.5% спрямо 1934 година. По голѣмина на износа следъ Чехословакия идватъ Австрия и Англия. Износътъ за Австрия достига 148.5 милиона лв. а за Англия — 142 милиона лв. За сжщитѣ държави през 1934 година сме изнесли 134.9 мил. лв., респективно 52.8 мил. лева. Съ други думи, износътъ ни за Англия се е увеличилъ съ 168.3%, а за Австрия — съ 10%. Износътъ ни за Египетъ е нарастналъ отъ 97.7 милиона лева през 1934 година на 109.6 милиона лева през 1935 година (съ 12%). Останалитѣ държави се редятъ както следва: за Швейцария сме изнесли стоки за 93.4 милиона лв. (28.5 мил. лв. по малко отколкото през 1934 год.); за Унгария — 77.7 милиона лв. (66.4 милиона лв. повече); за Полша — 68.2 милиона лева (27.8 милиона повече); за Палестина — 67.3 милиона лева (16.9 милиона повече); за Франция — 60 мил. лева срещу 52.8 милиона лв. през 1934 год.; за Дания — 55.5 милиона лева срещу 58.5 милиона лв.; за Швеция — 36.7 мил. левъ срещу 8.8 мил. лв.; за Гърция — 32.3 милиона лв. срещу 18.3 мил. лв. и за Романия — 9.7 мил. лв. срещу 18.3 мил. лв.

Ако разгледаме държавитѣ споредъ тѣхнитѣ салда, съ други думи, ако вземемъ предвидъ и вноса отъ тѣзи държави, ще видимъ че повече отъ тѣхъ иматъ активни салда, когато през 1934 г. повечето иматъ пасивни салда.

Споредъ голѣмината на активното салдо, първо мѣсто държи Италия. През 1935 год. то е 191.2 мил. лева, срещу 56.6 мил. лв. през 1934 г. Египетъ идва на второ мѣсто — активно салдо 95.2 мил. лв. срещу 84.4 мил. лв. за 1934 год. Палестина следва Египетъ съ активно салдо 62.8 мил. лева, срещу 47.8 мил. лв. през 1934 г. Активното салдо отъ Дания е 54 мил. лв. срещу 57.9 мил. лв. през 1934 год. По малки активни салда показватъ следнитѣ държави, при които, обаче сме имали пасивни салда през 1934 г.

Полша	+	32.6	мил. лв. срещу	—	6.2	мил. лв.
Швеция	+	24.8	" " "	—	6	" "
Унгария	+	24.4	" " "	—	11.5	" "
Гърция	+	18.5	" " "	—	3	" "
Франция	+	17.4	" " "	—	32	" "
Англия	+	0.8	" " "	—	90.1	" "

Съ пасивно салдо през 1935 г. сж завършили нѣколко държави. Споредъ голѣмината на пасивното салдо, първо мѣсто държи Романия: през 1935 год. салдото е — 84.3 мил. лв., през 1934 г. салдото е пакъ пасивно съ 76.5 милиона лева; Чехословакия ни дава едно пасивно салдо отъ 70 мил. лв., когато през 1934 год. тя ни дава 5.5 мил. лв. активно салдо.

Пасивното салдо отъ Швейцария е нарастнало отъ 10.6 мил. лв. презъ 1934 г. на 67.7 милиона презъ 1935 год. Съ пасивно салдо отъ 48.1 мил. лв. завършва и търговията ни съ Германия, когато презъ 1934 г. тя е дала най-големото активно салдо (181.4 мил. лв.) Австрия сжщо дава пасивно салдо отъ 44.3 мил. лв., срещу активно салдо отъ 27.8 милиона лева презъ 1934 год.

Борисъ Сакъзовъ

Варна, като вносно-износенъ търговски пунктъ.

Самото разположение на страната ни спрѣмо съседнитѣ и по далечни държави, както и развитието на желѣзопътната ни мрежа отъ двадесетина години насамъ, дава такива насоки на нашия външенъ стокообмѣнъ, че той все повече пренебрегва и се отстранява отъ Варненския портъ и подбива предишното му значение като прѣвъ вносно-износенъ пунктъ. Презъ последнитѣ двадесетина години Варна постоянно отстъпва по своя вносъ-износъ на Бургазъ и дунавскитѣ пристанища—Русе и Ломъ, взети заедно, а сжщо и спрѣмо движението презъ пограничнитѣ земни пунктове (Драгоманъ и др.). Въ предвоенитѣ години Варненскиятъ портъ е превисшавалъ Бургарския съ повече отъ $\frac{1}{3}$ вносно износни стоки, а презъ последнитѣ десетина години цѣлата търговия на Варна е вече малко надмината отъ вносно-износната търговия на Бургазъ.

Всичко това най-картинно можемъ да видимъ въ движението на **чуждестрания вносъ** у насъ презъ разнитѣ митнически пунктове—и то вносъ разгледанъ по артикули.

Едно отъ най-важнитѣ и постоянно увеличаващи се вносни пера въ страната ни, както е известно, сж **металитѣ и издѣлия отъ тѣхъ**. Но въ тоя важенъ вносъ отъ чужбина, Варна държи последно мѣсто—съ 11,155 тона, т. е. следъ Бургазъ (34,400 т.), Ломъ (16,422 т.) и Русе (12,867 т.). Презъ всички тия пристанища вносътъ на метали отъ 1910 до 1928 г. се увеличава постоянно, а само тоя презъ Варна намалява, или, средно взето, остава си стационеренъ.

Особено слабъ е вноса презъ Варна на **сурово желѣзо, греди, конструкции и пр.**, които сж отъ такова голѣмо значение за индустрията, занаятитѣ и строителното дѣло; въ тоя вносъ Варна отстъпва даже на Свищовъ и Сомовитъ.

Но най-поразително е намалението на вноса презъ Варна на **машини, инструменти, апарати и разни земледѣлчески машини и уреди**—дори съ 75%, когато тоя вносъ презъ Русе, Бургазъ и Ломъ е двойно и тройно увеличенъ отъ 1910 година насамъ.

Така е и съ вноса на петролъ, бензинъ, газьоль, пъкура, смазочни масла и пр., въ който първо мѣсто държатъ Русе, Бургазъ и Свищовъ, които сж увеличили многократно своя вносъ, а само една Варна показва невѣроят-но намаление съ повече отъ 90%.

Подобно е и положението съ материалитѣ за дърво-дѣлство и рѣзбарство, за хартиена индустрия и изработе-ни хартии, както и всички видове стъкларии, порцелани-фаянси и др. прѣстени издѣлия, вносътъ на които презъ Варна отива почти на изчезване, когато за нѣкои артикули той показва увеличение презъ другитѣ пристанища.

Даже колониалниятъ вносъ на Варна, който преди войнитѣ стоеше надъ всички, днесъ е спадналъ сжщо съ 90%. т. е. наполовина спрѣмо бургазския.

Единственото вносно перо, обаче, съ което Варна дър-жи предимство спрѣмо другитѣ вносни пунктове, сж текстил-нитѣ материали и разнитѣ издѣлия отъ тѣхъ — единъ вносъ поддържанъ изключително отъ нуждитѣ на мѣстната индустрия по чъртата Варна—Габрово. Най-голъмиятъ дѣлъ отъ тоя вносъ сж памучнитѣ, вълненитѣ и пр. прѣжди, произходящи отъ Италия (най-много), Англия, Чехия (ин-дустриални и др. прѣжди) и Австрия. Но и тукъ на Варна започватъ да съперничатъ Бургазъ, Русе, Драгоманъ (за Со-фийския текстилъ) и даже Ломъ, вносътъ на който отъ 1925 г. постоянно нараства, като тоя презъ Бургазъ (2,930 т.) е вече стигналъ варненския (2,995 т.).

Не по-добре стои Варна и съ своя износъ. На първо мѣсто стоятъ, както и преди, зърненитѣ храни, но и тѣх-ния износъ отъ 20 години насамъ е въ постоянно намале-ние — въ полза, разбира се, на Бургазъ и дунавскитѣ при-станища. Следъ зърненитѣ храни идатъ: варива, слънчогле-дови и др. семена, тютюнъ, яйца, добитъкъ, млѣчни продукти, плодове и др., но и съ тѣхния износъ Варна отстъпва отъ по-раншнитѣ си позиции. Така, съ износа на тютюнъ тя стои следъ Бургазъ, Ломъ, Свищовъ и др., а съ износа на яйца — следъ Русе, Ломъ, Сомовитъ. А по отноше-ние на новитѣ износни наши артикули съ голѣми бждащи перспективи — грозде, зеленчуци, плодове и пр. — Варна за сега като износенъ пунктъ, нѣма значение, освенъ въ едно неопредѣлено бждаще, когато пригодимъ известни на-ши производства къмъ английския и др. западни пазари.

Следъ тоя кратъкъ прегледъ, който направихме до тукъ, става ясно, че Варна, поради отъстранеността ѝ отъ важ-ни вътрешни стопански области и поради разстящото значе-ние на други наши погранични пунктове като вносители и износители, не представлява вече оная притегателна и раз-предѣлителна сила за мѣстнитѣ и чужди произведения, че най-важнитѣ отъ тѣхъ започватъ систематически да я избѣг-

вatz и да обричатъ на запустение нейното пристанище. А главната причина за това не е само изгубването на нейния непосредственъ хинтерландъ — Добруджа, а редъ други причини, между които: благоприятното положение, създадено отъ новитъ желъзопътни линии за другитъ пристанищни и териториални износни пунктове; възникването и развитието на нови индустриални центрове вънъ отъ естествения районъ на Варна; появата на нови земледълско-скотовъдни производства; прекомърното увеличение на София съ бързо развишата се промишленостъ и търговия, която се откъсна отъ търговския районъ на Варна който стигаше до преди войнитъ до Кюстендилъ и дори до Пловдивъ.

Всички тия обстоятелства обезсилиха търговска Варна и, поставяйки я въ едно отстранено положение, лишиха я отъ предишнитъ ѝ възможности да стане концентрационенъ пунктъ на нашата вносно-износна търговия.

Изъ дейността на камарата.

Мнение на камарата ни по правилницитъ за надзора на хранителнитъ продукти и общоупотрѣбимитъ предмети.

Вземайки поводъ отъ писмото на Софийската камара и следъ като конферира съ заинтересованитъ търговци, съ изложение до Главната дирекция на народното здраве, Камарата ни даде мнение по належащитъ изменения въ съществуващитъ правилници върху съестнитъ продукти, а така сжщо и известни препоржки относно изработването на нѣкои нови правилници.

По-същественитъ препоржки, които камарата ни даде по съществуващитъ правилници сж следнитъ:

По правилника за надзора върху работилницитъ, фабрикиъ, гостилницитъ и др. заведения за хранителни и питейни продукти.

Камарата ни се исказа противъ ежегодното подновяване на позволителнитъ отъ страна на тѣзи, които отварятъ, държатъ и използватъ заведения съ хранителни и питейни продукти или гостилници.

При съществуващето положение, всѣко заведение преди да бжде открито, се одобрява отъ специална комисия, като следъ откриването му санитарнитъ власти произвеждатъ чести ревизии за пръвѣрка, че заведението отговаря въ здравно отношение, на изискваниита на законитъ.

Явно е, че при това положение е излишно собственицитъ на заведенията да се задължаватъ да извършатъ ежегодно сжщитъ формалности, които водятъ установяването на едно пръвѣрено обстоятелство.

По привилникъ за газираниѣ питиета, минерални води, лимонади и бозалкохолни питиета.

Съгласно чл. 32 отъ този правилникъ, лимонаденитѣ стъкла съ топки грѣбва да се изхвърлятъ отъ употребление въ продължение на петъ години, като вносътъ на нови такива се забранява.

Отъ сведенията, съ които Камарата ни разполага, се вижда, че употреблението на другитѣ видове стъкла (съ коркови запушалки или съ машинки) съвсемъ не гарантиратъ чистотата на лимонадата, защото при начинътъ по който днесъ се охлаждаватъ стъклата, по който става нареждането имъ въ сждове и хладилници, напълнени съ застояла нечиста вода, еднакво е замърсяването на всички видове стъкла. Нѣщо повече, при корковитѣ запушалки има просмукване презъ корка, плесенясване, раждясване на тенекето, а всичко това влече и замърсяване на питието.

Независимо отъ тѣзи чисто санитарни мотиви, въпросътъ съ заменяването на въпроснитѣ стъкла ще има и стопански послѣдствия. Въ България има надъ 600 содо-лимонадени работилници, всѣкк една отъ които разполага срѣдно съ около 5000 стъкла, което прави общо около 3.000.000 стъкла, по 14 лева покупна стойностъ, прави единъ капиталъ отъ около 42.000.000 лв. Като прибавимъ и пълначкитѣ, които сж специално приспособени за тия стъкла и които сж около 1.000, ще имаме всичко единъ капиталъ отъ около 50.000.000 лева, който би следвало да се унищожи.

Въ сжщото изложение камарата ни даде мнение и по измененіята, които сж належащи въ другитѣ действащи правилници, както и по проектиранитѣ правилници за козметичнитѣ срѣдства, за хлѣба, за надзора върху бозата, за оцета, за кафето, чая, готварската солъ и по специалния правилникъ за вземане на проби.

* * *

По възможноститѣ за износъ въ Англия и Скандинавскитѣ държави.

На 3. т. м. Варненската Търговско-Индустриална Камара свика конференция на всички стопански дейци, които иматъ интереси или пъкъ биха желали да бждатъ информирани върху нашитѣ пласментни възможности въ Англия и Скандинавскитѣ държави. Главната задача на конференцията бѣ да изслуша докладитѣ по тоя въпросъ на г. г. Русевъ и Малеевъ — търговски представители на експортния ни институтъ въ Лондонъ и Стокхолмъ.

За търговскитѣ ни отношения съ Англия говори г-нъ Русевъ — представителъ на експортния ни институтъ въ

Лондонъ. Краткият прегледъ на тия отношения го доведе до следнитъ заключения:

1) Контингентитъ, въведени въ Англия поради преситеностъ на пазаря, сж свели експортнитъ ни възможности на беконъ до незначителни размѣри.

2) Яйцата — единъ отъ най важнитъ ни износни артикули — до сега сж били внасяни само случайно и въ малки количества, безъ да има изгледи да разчитаме на нѣкакви успѣхи.

3) Млѣчнитъ ни произведения, съ двата си само артикула — сирене и кашкавалъ — още не сж въ състояние да да се справятъ съ изискванията на английския пазаръ, привикналъ на голѣма разновидностъ въ този браншъ.

4) Отъ птицитъ сравнително подобъръ приемъ намиратъ пуйкитъ; кокошкитъ по едрина не отговарятъ на изискванията. Така че, въ близко бъдаще не бихме могли да разчитаме на по значителенъ пласментъ на птици въ английскитъ пазари.

5) Най-голѣми близки възможности се откриватъ за нашия износъ на десертни грозда, които сж били добре приети на английскитъ пазари и се ползватъ вече съ добро име.

6) При спазването на известни условия, свързани съ изискванията на английския консервативенъ пазаръ, и имайки предвидъ стопанското устройство на Англия и структурата на нейната вносна търговия, ние бихме могли да внесемъ: прѣсно охладено месо, рафинирана свинска масъ, свинска четина, свински черва, тютюни, прѣсни домати, домати на салца, сушени зеленчуци, прѣсни сливи, маслодайни семена ментово и рициново масла, бобъ, ягоди, плодове и пр.

Завършвайки своето изложение г. Русевъ подчерта, че възможноститъ за успѣхъ на английскитъ пазари съ набелѣзанитъ артикули сж въ пълна зависимостъ отъ нашето желание и нашата способностъ да се приспособимъ колкото може побърже къмъ тѣхнитъ изисквания. Като познавачъ на Англия въ тая насока, той е увѣренъ, че тамъ съществува желанието да се даде преднина на взаимнитъ ни търговски връзки.

Следъ това г-нъ Малеевъ, търговски представителъ на експортния ни институтъ въ скандинавскитъ държави, разгледа нашитъ интереси и възможности въ Швеция, Норвегия и Дания. Въ своето изложение той наблегна върху ония артикули отъ вноската търговия на тия държави, които биха могли да бждатъ предметъ на нашъ износъ. Преди всичко тукъ трѣбва да се споменатъ кюспето и трицитъ отъ кюспе за храна на добитѣкъ; следъ това нашитъ десертни грозда, които сж били много добре посрещнати и пазарътъ на които има голѣми вѣроятности да се подобри значително; и

най-после възможноститѣ за единъ добъръ пласиментъ на зеленчуци, домати салца, прѣсни домати, сливи, ябълки, орѣхи, кожи отъ дребенъ добитѣкъ и пр.

Трѣбва обаче да си вземемъ бележка, че изложенитѣ до тукъ възможности и двамата говоривши поставиха въ зависимостъ отъ нашето желание и нашата способностъ да се приспособяваме. Ние трѣбва да държимъ смѣтка за всички ония особености на сортировка, опаковка и пр. подробности, които сж вече свързани съ вкуса на консуматора. Сложната конкуренция ще можемъ да издържимъ успѣшно само ако държимъ смѣтка и за най-дребнитѣ и на пръвъ погледъ най-незначителни особености на консервативнитѣ английски пазари.

X.

* * *

Мнение на камарата по проекто-правилника за организиране и контролъ на износа на свинска масъ.

Съгласно проекто-правилника за организиране и контролъ на износа на свинска масъ, изпратенъ въ камарата ни за мнение, заведенията за приготвление на свинска масъ за износъ трѣбва да отговарятъ на редица условия, почти сжитѣ които се изискватъ отъ износителитѣ. Камарата ни имайки предвидъ, че въ страната има доста топилни за свинска масъ, които сж удобрени съгласно чл. 118 отъ правилника за прилагане на закона за надзора върху съестнитѣ продукти отъ животински произходъ и сж винаги подъ прѣкия контролъ на санитарно-ветеринарнитѣ власти, счита че е излишно тѣзи сведения да се обременяватъ съ нови формалности. За да бжде известна властѣта, обаче, въ кои именно заведения ще се приготвява свинска масъ за износъ, Камарата ни предложи щото за заведения за приготвление на свинска масъ за износъ да се считатъ онѣзи, които сж удобрени отъ общинскитѣ санитарно ветеринарни власти, съгласно чл. 26 отъ закона за надзора върху съестнитѣ продукти отъ животински произходъ и чл. 118 отъ правилника за приложението му и сж декларирали предъ сжитѣ власти, че въ тѣхъ ще се топи и приготвява свинска масъ за износъ.

Стопансна хроника

Англия. Съ наредба № 1225 отъ 10. XII. 1935 година влѣзла въ сила отъ 1. II. т. г. английското правителство забранило вноса въ Англия и Уелсъ на захарно цвекло и крѣмно цвекло. Вноса на сжитѣ може да става само съ спеціално разрешение на английското Министерство на земледѣлието. Тая забрана не включва вноса на семе отъ захарно или крѣмно цвекло.

Аржентина. Сирио-ливанската камара въ Буенос-Айресъ, въ желанието си да улесни търговията между Аржентина и България, се е съгласила да постави въ услуга на българските търговци и производители своята информационна служба чрезъ новооткритиятъ отдѣлъ при камарата именуванъ „Предлагания и търсения“.

Сириоливанцитѣ сж единъ сжщественъ факторъ въ стопанския и търговския животъ на Аржентина и сж запознати съ условията въ близкия Изтокъ.

Интересуващитѣ се търговци могатъ да се отнасятъ направо до камарата за сведение и да представятъ съответнитѣ условия и мостри придружаващи предложенията имъ, когато е възможно.

Адресътъ на камарата е следния:

Cammera de Comercio Sirlolibanesa

Reconquista 339.

Buenos Aires, Argentina

* * *

Аржентинскитѣ власти сж разрешили на хладилнитѣ предприятия да замѣстятъ виолетовото мастило, понастоящемъ въ употрѣбление за официалното маркиране на изнасянитѣ меса, съ мастило съ кафявъ цвѣтъ.

* * *

Комисионерската кжща Тео А. Атанасиу (Theo A. Athanassion, calle Oro 2343, Buenos Aires) желае да влезе въ връзка и представлява български износители на чесновъ лукъ, орѣхи, фасулъ, леща и сухи сливи. Условията за единъ евентуаленъ вносъ на тѣзи продукти въ Аржентина сж следнитѣ:

Сухи сливи. Трѣбва да бждатъ класифицирани 30/40 40/50, 50/60, 70/80, 80/90, 90/100 въ половинъ килограмъ и въ сандѣци отъ 25 ливри нето.

Чесновъ лукъ. Вносътъ на този продуктъ е случаенъ т. е. когато се чувствува липса на пазара. Идва отъ Испания въ две качества, едно съ бѣла люспа и друго съ розова люспа. Предпочита се чесновъ лукъ съ розова люспа. Трѣбва да бждатъ въ плитки отъ 2-3 кгр., въ сандѣци отъ 30 40-50 кгр.

Орѣхи. Продаватъ се калибрирани отъ 26/28 мм. диаметъръ и отъ 28/30, 31 и 32 мм. Човали отъ по 50 кгр. — тѣжестъ бруто за нето. Продаватъ се съ гаранция за 88-90 на сто зарави.

Фасулъ. Поради конкуренцията отъ Чили може да се внася само фасулъ който има зърна голѣми, бѣли сплеснати и дълги. Идва въ двойни човали отъ 70 кгр. тѣжестъ бруто за нето.

Леща. Ако се конкурира чилската стока, може да се продаде леща, която трѣбва да е отъ добро качество, неп-

роядена и въ двойни човали отъ по 70 кгр. гѣжестъ бруто за нето.

Анасонъ. Трѣбва да бжде чистъ и въ двойни човали отъ 70 кгр. бруто за нето. Ако може да конкурира произходи, има пазаръ. До сега Испания държи въ рѣцетъ си пазаря.

Сухи гѣби. Само сухи гѣби въ тенекии отъ 20 кгр. могатъ да се продаватъ.

Изгледѣ за вносъ на други зеленчукови консерви нѣма.

Интересуващитъ се могатъ да отнесатъ направо до горната фирма, като кореспондиратъ на френски.

* * *

Германия. Съ наредба отъ 21. XII. 1935 год., влѣзла въ сила на 1. I. т. г. сж измѣнени митата за вносъ въ Германия на следнитъ стоки:

Ст. на герм.
митнич. тарифа

Мито въ Р. М.
на 100 кгр.

104	Овце, ако бждатъ внесени чрезъ нѣкоя институция опредѣлена отъ Министра на прехраната и земледѣлието, до 31. XII. 1936 год., вмѣсто 45 р. м. автономно мито на 100 кгр. живо тегло	16
108	Месо прѣсно или смразено, внасяно при автономно мито 100 р. м. за 100 кгр.:
1) Месо отъ свини, на цѣли или половини трупове, прѣсно, ако бжде внесено чрезъ нѣкоя институция опредѣлена отъ Министра на прехраната и земледѣлието до 31. XII. 1936 год.	13.5
	2) Месо говеждо или овчо, прѣсно ако бжде внесено чрезъ нѣкоя институция, опредѣлена отъ Министра на прехраната и земледѣлието до 31. XII. 1936 г.	24
	3) Месо говеждо и др. замръзено, ако бжде внесено чрезъ нѣкоя институция опредѣлена отъ Министра на прехраната и земледѣлаето до 31. XII. 1936 година	10
126	СВИНСКА МАСЪ. Забележка 3-а. Продълженъ е срока до 30. VI. 1936 год. презъ което време Министра на финанситъ може да постановява отклонения отъ размѣра на вносното мито (автономно 100 р. м. и договорно 40 р. м.)	
192	ТРИЦИ отъ ЕЧМИКЪ и ГРАХОВИ, ако бждатъ внесени чрезъ нѣкоя институция опредѣлена отъ Министра на прехраната и земледѣлието до 31. VII. 1936 г. вмѣсто 10 р. м. автономно за 100 кгр.	2

- Други (не пшенични) 1
- 195 ЦВЕКЛОВИ РЪЗАНКИ. Забележка 2-ра.
Цвеклови рѣзанки сушени, ако бждатъ
вносяни чрезъ нѣкоя институция опредѣ-
лена отъ Министра на прехраната и зем-
ледѣлието до 31. VII. 1936 год. вмѣсто
4 р. м. за 100 кгр. 080

* * *

Българското Генерално консулство въ Дюселдорфъ,
съобщава, че начиная отъ 1 февруарий т. г. курсоветъ на
германскитъ желѣзници за пресмѣтане на навла отъ чужде-
странни валути въ германски марки сж опредѣлени както
следва:

1 австрийски шилингъ	— 0.49	райхсмарки
1 чехословашка крона	— 0.103	„
1 швейцарски франкъ	— 0.808	„
1 полска золота	— 0.469	„
1 югославянски динаръ	— 0.057	„
1 български левъ	— 00.31	„
41.1 ромънски лев	— 1	„

Както се вижда отъ горното, тия курсове се отнасятъ
до странитъ презъ които най-вече се транзитиратъ българ-
скитъ стоки, изнасящи се за Германия, както и германскитъ
стоки, които се изнасятъ за България.

* * *

Египетъ. Експортниятъ институтъ въ Александрия е
изпратилъ въ камарата следнитъ сведения относно движе-
нието на ценитъ, за втората седмица на м. февруарий, на
по главнитъ артикули интересуващи нашитъ износители:

ГРИСЪ. Усилено търсене поради намалението на тесе-
нитъ произведения вносани по-рано отъ Италия. Тукашнитъ
фабрики за тестени произведения полагатъ усилия да задо-
волятъ мѣстния пазаръ съ собствено производство и за това
търсятъ първичния материалъ. За сега вносъ на грисъ има
само отъ Марсилия. Цената на гриса се движи между 55-75
фр. франка за 100 кгр. Обичаенъ амбалажъ: двойни торби
по 100 кгр. торбата. Посочената по-горе цена е за обезми-
тена стока. Заинтересованитъ наши износители могатъ да
изпратятъ мостри било направо до Института, било чрезъ
Дирекцията на сщия въ София.

КЮСПЕ. Пазара е оживенъ, но предлагания безъ мостри
сж изключени. Текущи цени: 4 лири и 3 шилинга за тонъ
сифъ Александрия.

ФАСУЛЪ. На едро, трииранъ, добро качество, 208 гроша за ардеба, единъ ардебъ (мѣрка за вмѣстимостъ) при измѣрване на фасула е равенъ 190 кгр. Слабо покачване въ сравнение съ миналата седмица.

ЛЕЩА. За ардеба отъ 160 кгр. се предлагатъ 168 гроша сифъ Александрия.

ФИЙ. За ардеба отъ 155 кгр. се предлагатъ 153 гроша за екстра качество и 135 гроша за по-долно качество.

Фасулъ, леща, и фий се произвеждатъ въ достатъчно количество въ страната и за това на чуждия вносъ сж наложени почти запретителни мита — за 100 кгр. бруто се плаща мито една ег. лираи 40 гроша. Макаръ митото да е за смѣтка на купувача, то обременява първоначалната цена и надали износителя ще намери смѣтката си.

КАШКАВАЛЪ. Пазаря е наситенъ. При най-благоприятни условия полския кашкавалъ не намира цена по-висока отъ 42 лири на тонъ.

ТИКВЕНО СЕМЕ. Предложения направени отъ наша страна за 13 лири не намериха купувачи. Сключиха се сдѣлки съ Варна на цена 12'10-12'15 лири тона.

ЛИПОВЪ ЦВѢТЪ. Обезмитена стока по 7 гроша за оката. Тенденция спадане.

* * *

Испания. Испанското правителство е опредѣлило на България за настоящата година единъ редовенъ контингентъ отъ 14,660 метрически квинтали яйца, следъ изчерпването на който ще бждатъ опредѣлени допълнителни контингенти.

* * *

Въ испанскиятъ държавенъ вестникъ брой 35 отъ 4. II. т. г. е обнародванъ декретъ, по силата на който вноса въ Испания на обикновенъ дървенъ материалъ по статия 101 на испанската митническа тарифа се контингентира. Касае се за дъски съ дебелина отъ 40 до 75 милиметра.

За 1936 година опредѣля се единъ глобаленъ контингентъ за сжщия дървенъ материалъ отъ 160,972 куб. метра

Въ брой 24 отъ 25 януарий т. г. на испанския държавенъ вестникъ е обнародванъ декретъ, съ който се забранява временно вноса въ Испания на следнитѣ стоки:

1) Бакла и др. особено непоименовани варива, по статия 1349 на испанската митническа тарифа.

2) Кюспета отъ кокосовъ орѣхъ и фасъци, по статия 1405

3) Брашно отъ соя, по статия 1350.

4) Корени за храна на добитѣкъ, по статия 1406.

Декретътъ е влѣзълъ въ сила на 25 януарий т. г.

* * *

Глобални контингенти за вносъ на нѣкои стоки въ Испания презъ 1936 година:

Митн. ст.

132	Дървени вжглища	26,481 тона
176-178	Кожии необработени отъ едъръ доб.	88,300 квинтала
179	Кожии необработени отъ дребен доб.	21,475 „
216	Черва въ саламура	28,855 „
1220, 1221 и 1222	Вълна	32,723 „
1325	Шунки	640 „
1326	Свинско месо солено, сланина и свинска масъ	2,934 „
1408	Млѣко на прахъ	209,855 кгр.
1418	Сирене	1,336,191 „
1448	Рога отъ животни	3,341 квинтала

* * *

Палестиня. Министерството на търговията, промишлеността и труда е изпратило въ камарата единъ преводъ отъ палестинския законъ за болеститѣ по животнитѣ и две удостоверения, които трѣбва да придружаватъ домашнитѣ птици изнасяни за сжщата страна.

По долу даваме едно извлечение отъ сжщия законъ относно условията при които може да стане вносъ на птици въ Палестина по море.

3. Никакви птици нѣма да бждатъ допуснати на което и да е било пристанище въ Палестина, до като не бждатъ представени отъ вносителя следнитѣ документи:

а) Позволително издадено отъ Главния ветеринаренъ лѣкаръ въ Палестина, съ което се разрешава на вносителя да внася птици.

б) Удостоверение подписано отъ Околийския държавенъ ветеринаренъ лѣкаръ въ страната на произхода въ смисълъ:

I. Че не е констатиранъ нито единъ случай на птича чума, птичи тифусъ, птича холера, птича шарка или друга заразителна болестъ по домашнитѣ птици въ мѣстото кждето сж били държани птицитѣ три месеца предшествуващи пренасянето имъ на пристанището и

II. Че птицитѣ сж били пренесени отъ това мѣсто до пристанището съ превозни средства, предварително изчистени и дезинфекцирани подъ неговъ надзоръ.

в) Удостоверение подписано отъ Държавния ветеринаренъ лѣкаръ на пристанището въ смисълъ, че всички птици опредѣлени за износъ сж били прегледани отъ него 24 часа преди натоварването имъ и че въ резултатъ на този прегледъ не е констатиранъ нито единъ случай на птича чума,

птича холера, птичи тифусъ, птича шарка, или друга заразителна болестъ по птицитѣ.

г) Удостоверение отъ най-близкия английски консулъ, съ което се завѣржава подписа на Държавния ветеринаренъ лѣкаръ, сложенъ върху удостоверенията искани съгласно § 3, точка „б“ и „в“ въ настоящето.

4. Въ Удостоверенията предвидени въ § 3, точка „б“ и „в“ трѣбва да бжде отбелѣзано числото на птицитѣ и числото на клеткитѣ въ общата пратка.

5. Птицитѣ могатъ да бждатъ разтоварени само на пристанищата Хайфа и Яфа въ Палестина и пренесени отъ вносителя направо въ помещение предварително одобрено атъ надлежния ветеринаренъ лѣкаръ, кждето ще бждатъ или държани изолирани, или заклани съгласно § 16 и 17 отъ настоящето.

6) Въ случай, че вносителя не успѣе да пренесе внесениѣ птици отъ митническото помещение при пристанищата Хайфа или Яфа въ опредѣленото отъ инспектора време, то тѣ ще бждатъ пренесени, по нареждане на сщия инспекторъ, на рискъ и на разноски на вносителя, въ предварително одобрено помещение, като вносителя ще заплати на инспектора всички такси по пренасянето и настаняването имъ

* * *

Движение на параходитѣ въ Варненското пристанище отъ 6 до 31 мартъ 1936 год.

Българско Търговско Параходно Дружество

26. III. s/s „Фердинандъ“ — ще товари и заминава за Палестина и Египетъ съ поклонници.

20. III. s/s „Фердинандъ“ — ще пристигне отъ Египетъ.

30. III. s/s „Бургасъ“ — пристига отъ Египетъ и Палестина.

Параходна агенция Братя Золасъ О. О. Д-во

20. III. s/s „Alimnia“ — германски, ще разтовари 250 тона разни стоки.

27. III. s/s „Kenmoor“ — германски, ще разтовари около 100 тона разни стоки.

Параходна агенция Х. Пайкуричъ

28. III. s/s „Herkules“ — холандски, ще разтовари 30 тона разни стоки.

24. III. s/s „Pt. Maria“ — романски, заминава за Цариградъ — Солунъ.

Параходна агенция М. Станевъ & С-ве.

15. III. s/s „Turquia“ — гръцки, ще разтовари около 150 тона разни стоки.

16. III. s/s „Flaminian“ — английски, ще разтовари около 20 тона разни стоки.

30. III. s/s „Grodno“ — английски, ще товари български стоки за Англия.